

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1706

V. De Foro Competente ratione Delicti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62656](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62656)

in eo non repertus conveniri non posset, locus rei sitæ forum non per se, sed solummodo ex accidenti faceret: quod indefinitè conceptæ l. fin. § l. Quod legatur citr. Sc. non admittunt; cum ita major personæ ratio haberetur, quàm rei: quam tamen, cum in rem agitur, potissimum spectant ll. citr. & ita spectari poscit negotii pertractatio, multò facilior & expeditior in loco rei sitæ, quàm ab ista remoto; ut adeò hac in re fori contractus & rei sitæ æquiparatio cesset.

ARTICULUS V.

De Foro Competente ratione Delicti.

SUMMARIUM.

72. Reus, ubi delinquit, sortitur Forum.
73. De Jure tamen solum externum:
74. Si ibi deprehensus,
75. Vel citatione preventus sit.
76. In absentem variè procedi:
77. Isque de Jure sere etiam repeti:
78. Non etiam propriâ autoritate capi potest:
79. Nisi sit turbator Pacis publicæ,
80. Aut Religiosus fugitivus.
81. Remissioni delinquentis locus non est, nisi re adhuc integrâ,
82. Ex delicto gravi criminaliter agatur.
83. Pro ea expedienda sunt literæ Requisitionis,
84. Praviâ summarîâ informatione de delicto,
85. Et speciali privilegio rei:
86. Quò cessante remissio de Jure faciendâ est.
87. Reum in quovis loco Deprehensionis forum sortiri, asserentium,
88. Et negantium verior Opinio:
89. Quibusdam casibus exceptis.

90. Occidens in confinibus sere in lethali vulneris inflitti:
91. Aliquando in utroque loco forum sortitur.
92. Uti & reus delicti in uno inchoati, in alio loco consumenti;
93. Ut inter utriusque loci judices locus sit preventioni.
94. Mandans delictum regulariter in executionis:
95. Aliquando etiam in mandati dati loco convenitur,
96. In eoque delicto impositis panis puniuntur:
97. Aliquando, non semper, etiam si factum solò loci statuto prohibitum sit.

Quintò, ratione Delicti reus Forum, extra proprium domicilium, sortitur in loco sive territorio, in quo delictum commisit, c. fin. ut ab istius Magistratu vel iudice citari & pro meritis puniri possit, l. 1. & Auth. Qua in provincia C. Ubi de Crim. agi oportet, ubi hoc jus perpetuum; id est, generale dicitur esse: & c. Postulasti 14. ubi Episcopo stabilitur jus, clericum in sua diocesi delinquentem, per sententiam privandi beneficiò, quod obtinet in alia diocesi: licet ab ipso lætæ sententiæ executio spectet ad Episcopum, in cuius diocesi beneficium est situm. Ratio est partim; quòd in delicti loco facilior sit inquisitio in delicti perpetrati auctorem & expeditiores probationes: partim verò; quòd ad aliorum exemplum & Republicæ eò lætæ satisfactionem maximè congruat; ut crimina eo in loco publicè plectantur, in quo sunt perpetrata, Covarruvias Practic. cap. 11. n. 3. Neque obstat; quòd extra diocesim vel parochiam delinquens ibi non sortiat forum Poenitentiale: sed à proprio suo

judicibus criminum, saltem graviorum, reos fugitivos, si repetantur, remittendos, clarè habetur *l. Si cui 7. §. fin. ff. de Accusat. l. Capitalium 28. §. 15. ff. de Penis & Novell. 134. cap. 5.* idque etiam suadet ratio; quia hujusmodi judicium unus alterum juvare debet; ne crimina maneant impunita, majorque sit licentia delinquendi. Quæ ratio, licet graviorum criminum reos etiam à judicibus, non eidem Principi subiectis, remittendos, evincat: modernorum tamen, non optimorum, temporum praxi hujusmodi delinquentium remissio, sicut in aliis provinciis, teste Claro *§. fin. q. 38. n. 20. & Farinac. Prax. Criminal. q. 7. n. 28.* sic etiam in Imperio Romano, singulis istius Statibus suam jurisdictionem tueri & perferre nitentibus, infrequens est: & criminosi ferè, ubi reperiuntur, plecti: & si quando privato amicitia potius, quàm communi, saltem usu receptò, Jure ad domicilii vel delicti locum remittantur, litteræ Reversales de præjudicio, jurisdictioni remittentis non secuturo, exigunt, ut notat Gaill. *Lib. 1. de Pace publ. cap. 16. n. 30.*

78. Multò minùs, quàm hodiernis moribus debita remissio, Jure permisa est persecutio delinquentis per territorium alienum; cum enim hujusmodi persecutio, rei que apprehensio sit actus jurisdictionis necessariae & cum strepitu exercentur, in alieno territorio permisa non est, *l. fin. ff. de Jurisdic. quod eà hujusmodi territorii domino inferri injuria, ejusque jurisdictioni violari videatur, Gaill. cap. cit. n. 27.*

79. Neque aliud evincit pro ea allegata Constitutio Imperialis; quia ex eo; quod istà grassatorum, latronum, & similium Reipublicæ perturbatorum persecutio specialiter permisa sit, Juris Regula, in contrarium stans, confirmatur potius,

quàm infringatur, *arg. l. Questum 12. §. 43. ff. de Fundo instructo.*

80. Neque exemplum Prælatorum Regularium; quia suorum Apostatarum & fugitivorum persecutio, apprehensioque ipsis specialiter permisa est, ratione voti Obedientia: quò istorum personarum, quocunque deferantur, ipsis sunt obligatae, ferè, sicut marito uxores, servi domino & cuilibet alteri furis vel debitoris fugientis persecutio, eorumque aut rerum ablatarum apprehensio permisa est, *l. Ait Prætor 10. §. 16. ff. Quæ in fraud. credit. ubi Bartol. n. 21.* quòd hujusmodi apprehensio non per modum jurisdictionis: sed domini seu vindicationis, & necessariae defensionis fiat.

Dubium tertio est, quomodo delinquentis remissio petenda ac facienda sit, ubi ea inter eidem Principi subditos judices ac magistratus moribus non est sublata; varias enim condiciones, ut ejus petitio urgeat, passim exigunt DD.

Et primò quidem; ut res adhuc sit integra, & à giudice loci, in quo delinquens degit, contra eum processus necdum inchoatus; cum enim delinquens ratione delicti, non in istius solum commissi, sed in domicilii quoque loco, forum sortiatur, *l. fin. hâc Rubr. §. c. 1. pr. de Privileg. in 6.* contra eum procedi etiam potest à giudice domicilii; ac proinde ipsius, ab isto per citationem realem jam apprehensi, ad locum & forum delicti remissio ab istius giudice peti amplius non potest; quòd iste à giudice domicilii per delinquentis apprehensionem jam sit præventus, & in illum judicium, ubi inchoatum est, ibi & finem accipere debeat, *l. Ubi acceptum 30. ff. de Judicis; ut aded tali casu judex loci delicti ejusque pro delinquentis remissione requisitio excludatur, Panormit. in c. fin. n. 16. Farinac. Prax. Criminal. q. 7. n. 23. Zanger de Except. p. 2. cap.*

- p. 2. cap. 3. n. 9. Bruneman. in l. cit. n. 4.
 82. Secundò; ut delictum sit grave, & adversus delinquentem criminaliter procedatur; communiter enim receptum est, remissionem non fieri in delictis levibus, neque etiam in gravioribus, cum delinquens ex iis solum civiliter convenitur, cit. Panormit. n. 15. Covarruvias *Prætic. cap. 11. n. 7. §. Oñavò & Clarus cit. q. 38. à n. 22.* Ratio est; quia reorum ad delicti locum remissio fit eo fine; ut delinquens in eo, in quò peccavit, loco ad terrorem aliorum, tollendumque scandalum & offensionem publicam suppliciiis legitimis subiciatur, Novell. 135. cap. 5. quæ ratio in delictis levioribus & in gravioribus quoque, cum ex iis solummodo civiliter, & non ipsius Reipublicæ, sed privatorum duntaxat, iis læsorum, satisfactio- nem agitur, cessat.
83. Tertio; ut loci delicti iudex ad iudicem loci, in quo delinquens versatur, pro ejus apprehensione ac remissione faciendâ dirigat literas publicas, quas *Preatorias & Requisitionarias* vocant, Novell. cit. cujus cap. 5. cit. Imp. pro remissione reorum disertè jubet, *Provincia illius iudicem, in qua peccari aliquid contigerit, epistolâ uti ad provinciam illius iudicem, in qua delinquens persona degit: illum verò iudicem, qui publicas susceperit literas, comprehendere hujusmodi personam & ad iudicem provinciam transmittere, in qua peccavit, suppliciiis legitimis subiciendam*: ex quibus verbis licet aliqui remissionem à solo domicili, originis, vel stabilis habitationis iudice petendam esse, cum Ant. de Butr. in c. fin. cit. n. 10. & Felino *ibid. n. 11.* velint: veriùs tamen, eam à cujusvis loci, in quo delinquens invenitur, iudice petendam, cit. Panormit. n. 16. Covarr. n. 6. Olivæ de Foro *Eccles. p. 3. q. 20. n. 17.* & aliorum communis est sententia: quam in praxi ser-
- vari, testis est cit. *Clarus q. 36. n. 22.*
84. Quarto; ut iudex loci delicti, priusquam delinquentis remissionem petat, summariam cognitionem & informationem de delicto per testes aliàsque probationes recipiat, ut constet de delicto personæ, cujus petit remissionem; ne ea sine iusta causa per capturam afficiatur injuriâ & contrahat infamiam facti, Glossa in *Clement. Pastoralis 2. V. De more, de Sent. & re judic. cit.* Covarr. n. 8. & Clarus n. 19. Quam informationem literis Requisitionariis acclusam transmittere debet ad iudicem, pro remissione requirendum; cum iste, hujusmodi informatione non acceptâ, delinquentem remittere, non teneatur, cit. Panormit. n. 18. Felin. n. 10. Barbosa in l. *Heres absens 19. §. 2. de Foro delicti ff. de Judic. à n. 74.* & Oliva q. cit. à n. 21. qui tamen hoc non ubique observari, & alicubi sufficere, ait, si à persona, cujus petitur remissio, grave delictum v.g. homicidium in requirentis territorio commissum, Requisitionis literis exprimitur.
85. Quintò; ut, si delinquens, cujus remissio à delicti iudice petitur, coram iudice loci, à quo ea petitur, alleget privilegium, vi cujus coram loci delicti iudice respondere non teneatur, iudex loci, in quo reus degit, eum non remittat, antequam de qualitate privilegii cognoscat, saltem si allegatò privilegii ipse constitutus; vel, excluso loci delicti iudice, ipse ordinarius iudex sit delinquentis. Ratio est; quia iudicis regulariter est cognoscere & æstimare, an sua sit jurisdictio, l. *Si quis 5. ff. de Judiciis & c. Cum persona 7. de Privileg. in 6.* Panormit. in c. *Ex parte 33. de Rescript. n. 3.* Martha de *Jurisdic. p. 2. cap. 4. num. 7. & cit. Oliva num. 22.*
86. Sextò, si delinquens ullò quoad forum delicti privilegio munitus non sit, à iudice

judice loci, in quo is degit, aut invenitur, legitime requisito, injungendum ei est; ut copiam sui exhibeat judici loci delicti: quandoque etiam ad requisitionem personaliter apprehensus, vinculisque confectus ad eum remittendus est ad eum; ut iudex domicili legitime requisitus, licet ad jus reddendum seipsum offerat, remissionem nequeat declinare, *l. Si cui 7. §. 4. l. fin. ff. de Accusat. l. Capitulum 28. §. 15. ff. de Pœnia & Novell. cit. cap. 4. & §. 1.* idque non solum; ut reus, ubi deliquit, ibi & puniatur, sive ut S. Augustinus *can. Si peccaverit, 19. in fine, 2. q. 1.* relatus loquitur, *Ubi consigit malum, ibi moriatur malum*; sed etiam partim; quod in delicti loco certiores probationes, iudice quasi in illo præsente cognoscente, haberi possunt, *Novell. 69. cap. 1.* partim verò; quod durum videatur, civitatis & Reipublicæ, delicto injuriam ac damnum passæ, iudicem ad litigandum alibi non sine majoribus sumptibus adstringi, *Novell. cit. cap. 1. Farinac. cit. q. 7. an. 19. & Zanger cit. p. 2. cap. 1. n. 247.*

87. Dubium & ancipitis resolutionis controversia quartò est, an delinquentem, extra domicili & delicti locum egressum, punire valeat magistratus loci, in quo is reperitur. Id certè affirmat Bartol. *in l. Si dominum 48. ff. de Furtis n. 2.* cujus sententiam amplexus est Becius *Consl. 93.* eamque communi tribunalium usu receptam, complures testantur apud Clarum *§. fin. q. 38. n. 16.* ad eum; ut, ex ea centum millia hominum suspensio necata, asserere non dubitavit Marian. Socinus *in c. 1. de Raptor. n. 15. in fine.* Eadem, contrà quàm à nonnullis existimatur, non destituit suffragio Juris; quia ex Pauli JCT. i sententia, Præsidis est, *Malis hominibus provinciam purgare: nec distinguitur, unde sint, l. Præses 3. in fine, de Offic. Præsid. & severi atque Antonini AA. Impe-*

riale rescriptum est, *l. 1. C. Ubi de Crim. agi op. Quaestiones criminum publicorum & privatorum*, quæ extra ordinem, id est, criminaliter coercentur, non solum, ubi commissa vel inchoata sunt, sed etiam, ubi reperiantur, qui rei esse perhibentur criminis, perfici debere: cujus textus perspicua definitione ducti Donell. *Lib. 17. Comment. cap. 16.* Hillig. ad hoc *cap. 16. lit. F. & in l. 1. cit. Vultei n. 11. Wesenbec. n. 2. Bruneman. n. 20. & in l. Præses cit. an. 2.* & apud hos RR, alii in Bartoli sententiam aperte concedunt; eique robur conferunt ratione; quia delictum quocunque loco committens non civitatem tantum suam, nec solum provinciam suam, sed gentes planè omnes, totumque humanum genus offendisse videtur; atque idcirco huic illata injuriæ satisfactio & offensæ vindicta publica non domicili duntaxat, vel ejus loci, in quo delictum commissum est, sed aliarum quoque civitatum ac provinciarum magistratibus ac iudicibus saltem competit, quando delinquentem necdum punitum in suo territorio offendunt; ne criminis impunitatem extranei territorii præsidio consecutus in majora prolatur scelera; néve aliorum civium bene institutos animos morum suorum pravitate corrumpat. Accedit; quòd, cum ad alienum territorium cum re furtiva delatus fur, à fraudulosa alienæ rei contræstatione non desistendò, sed eam continuandò, eò etiam locò, ad quem delatus est, delinquat, nihil obstat, quò minus ratione delicti adversus eum coram illius magistratu tam criminaliter, quàm civiliter agatur, *c. fin. & c. 1. pr. cit.*

Sed, quidquid sit de praxi, à Bartolo 88. unanimi fere consensu divertere Synchroni ejusque ævo propinquiores Interpp, cum iisque Clarus *cit. n. 16.* Decianus *Tract. Criminal. Lib. 4. cap. 13. n. 5.* Covarruv. *cit. cap. 11. n. 9.* Gomez de Delictis *cap.*

lib. 9. cap. 1. n. 87. Fachineus Controvers.
Lib. 9. cap. 20. Farinac. cit. q. 7. n. 7. &
 alii, speculato Jure & ratione, reum
 extra proprii domicili & delicti com-
 missi loca forum sortiri, inficiantur; quod
 de Jure regulariter forum quis solummo-
 do sortiatur in loco Domicilii, Contra-
 ctus, vel solutionis promissæ, Rei sitæ &
 Delicti: forum autem Deprehensionis
 sive inventionis rei Jus non agnoscat, *c*
fin. & c. 1. pr. cit. ut reus, sicut ratione
 contractus & rei in illius tantum cele-
 brati & istius sitæ locis, sic etiam ratione
 delicti in istius tantum commissi loco ex-
 tra domicilium suum valeat conveniri.
 Ratio est; quod cuilibet Magistratui sui
 duntaxat territorii commissæ cura, ejus-
 que jurisdictionis in subditos extraneos, non
 nisi ratione rerum, in suo territorio sita-
 rum & actuum in eo gestorum, vel com-
 missorum, porrigatur.

Neque, inquit Interpp. ac DD. *citt.*
 delinquentes extra proprii domicili &
 delicti commissi loca Deprehensionis ju-
 dici subicere, ullum Jus aut ratio cogit;
 cum Deprehensionis fori ulla mentio non
 fiat, ejusque ne vestigium quidem in ullo
 canone Ecclesiastico extet: reosque etiam
 Deprehensionis judicis coercitioni subjici,
 non evincant *l. Praeses & l. 1. cit.* Illa
 quidem; quia Præsidi extraneos solum-
 modo subjicit, si quid manu committendò
 deliquerint in ejus provincia, & hanc illis
 purgari jubet sine distinctione, *Unde sint.*
 Istius autem relata verba, licet in speciem
 magis urgere videantur, commodè tamen
 exaudiuntur vel de loco domicili, si in eo
 delinquens reperitur: vel de homini-
 bus vagabundis, qui ratione delicti con-
 veniri ac puniri possunt, ubicunque repe-
 riuntur, juxta tritum illud, *Ubi te inve-
 nero, ibi te judicabo,* Glossa in *l. 1. cit.*
V. Reperiuntur, cit. Barbosa *n. 15.* & Fa-
 rinac. *n. 13.* Non majorem vim habet

ratio; cum enim cuius magistratui sui
 duntaxat territorii cura commissæ sit, eo-
 rum tantum criminum vindicta ipsi ex
 officio incumbit, quæ à propriis ejus sub-
 ditis, vel in ipsius territorio, committun-
 tur, *arg. l. fin. ff. de Jurisdic. & c. fin. de*
Constitut. in 6. quia delictò injuria pro-
 priè & proximè ei tantum Reipublicæ in-
 fertur, à cujus subdito, vel in cuius terri-
 torio illud committitur. Minus urget
 exemplum furti; quia istius actio ad pec-
 nam ex prima tantum alienæ rei contre-
 ctatione oritur: & quamvis rei eò abla-
 tæ retentione furtum continetur, no-
 vum tamen furtum non committitur, *l.*
Inficiando 67. §. 2. novæque furti actio
non datur, l. Ei qui 9. ff. de Furtis, cit.
Covarr. n. 9.

Ex duabus his Opinionibus prior 89.
 Civili: Canonico verò Juri posterior mag-
 is consentanea videtur. Huius tamen
 etiam Aflertores, extranei extra suum ter-
 ritorium delinquentis & in suo depre-
 hensi punitionem magistratui permittunt
 Primò, si alibi delinquens fixum domici-
 lium nullibi habeat, sed incertâ sede vage-
 tur, ut iam est insinuat. Secundò, si
 delinquens bannitus seu proscriptus sit
 ita; ut ex proscriptionis sententia, quo-
 cunque loco reperitur, impunè offendi
 & occidi permittatur, Bartol. in *l. Omnes*
populi 9. ff. de J. & J. n. 3. & Clarus §. Ho-
micidium n. 52. Tertio, si loci statuto
 vel consuetudine receptum sit; ut in eum,
 qui in territorio deliquit, ac deprehensus
 est, vg. in furem aut prædonem occasione
 furti, ac prædationis in suo territorio
 commissi, super furtis ac prædationibus,
 de quibus alibi commissis aut exercitis
 diffamatus aut indicis gravatus est, in-
 quiratur, de iisque legitime convictus aut
 confessus promeritâ animadversione coër-
 ceatur, *citt.* Clarus §. *Furtum, n. 10.* & Fa-
 rinac. *n. 6.* qui plures casus dabit,
 Dubium

90. Dubium quintò est, utro in loco reus forum sortiatur ratione delicti v.g. homicidii, in duorum territoriorum se contingentium confinibus perpetrati. Quia in re mirè variant DD. quidam enim eum forum sortiri volunt in territorio, in quo iacet eius caput, tanquam pars corporis principalior, *l. Cum in diversis 44. pr. ff. de Relig. & sumpt. fun.* alii, cui responderet eius cor, quod tanquam fons vitæ omnium humani corporis membrorum primum animatur ac vivit, omniumque ultimum exanimatur ac vivere desinit: & rursus alii, in quo homicida stetit: & demum alii, cuius solo incumbunt trucidati pedes. In hoc DD. diffidio exploratum illud est, casu, quò in uno territorio sauciatus, indeque abiens in utriusque territorii confinio decedit, eum, qui vulnus infixit, ratione homicidii forum sortiri eius territorii, in quo lethale vulnus est inflictum Ratio est; quia homicidium eò loco commissum censetur, in quò eius efficax & necessaria causa posita & in subiectum derivata est, *arg. l. At lex 21. ff. ad L. Aquil. Bartol. in l. Reos 3. C. de Accusat. n. 6. & Pirrhing ad hanc Rubr. n. 28. in fine.* Casu autem, quò ab interfectore, consistente in uno, interfecto in altero territorio existenti, lethale vulnus illatum esset, locus est resolutioni dubitationis proximè sequentis. Eò demum casu, quò in utro ex duobus territorio vulnus inflictum acceptumque facti circumstantiis omnibus probè examinatis & exactè perpensis, certò aut verisimiliter non constat, interfector utriusque territorii forum ratione delicti sortiri, & inter utriusque iudices præventioni locus esse videtur, cum *citr. Panormit. n. 26. Claro q. 38. n. 11. & Farinac. n. 51. arg. l. Arbor 19. ff. Communi divid. quà arbor in vicini utriusque fundi confinio nata ad utriusque domini dicitur pertinere,*

Dubium sextò est, ubi reus forum 92. sortiatur ratione delicti, in uno territorio inchoati & in altero consummati, v.g. si Titius sclopò in Bavarico solo explosò, Caium in Suevico territorio consistentem occidat. Ratio dubitandi de utraque parte est. Et Titium quidem forum sortiri in Bavaria istiusque magistratui ratione homicidii subiici, suadet argumentò à Tempore ductò ad Locum; ut, sicut si quis lethaliter vulneratus postea decedat, initium inspicitur, *l. Hinc scriptura 15. pr. & l. Ita vulneratus 51. ff. ad L. Aquil.* sic etiam inspicere debet locus, ex quo à Titio explosio facta est in Caium, eà lethaliter sauciatum & occisum. Unde, Titium forum Bavaricum sortiri, vult Cynus *in l. 1. C. Ubi de crim. agi oport. Contrà,* eum in delicti consummati loco forum sortiri & Suevico magistratui subiici, evinci videtur partim ex eo; quòd in delictis qualitas patientis potius, quàm agentis attendatur: partim verò; quòd delictum ibi commissum intelligatur, ubi perficitur & accipit formam, per quam dicitur esse delictum, *arg. l. Julianus 9. §. 3. ff. ad Exhibend.* hoc autem in territorio Suevico, non in Bavarico, accidat; cum homicidium sic dictum sit à *Cadendo, l. Ita vulneratus est. §. 1.* Cajus autem casus sive sclopi explosione à Titio facta ictus sit in territorio Suevico. Unde, eum in delicti consummati loco & Suevicum forum sortiri, cum Bartolo *in l. Libellorum 3. ff. de Accusat. n. 7. & Felino in c. fin. cit. n. 14.* volunt Zanger *de Except. p. 2. cap. 1. n. 233.* & Pagnanus *in c. fin. cit. n. 3.* Utrique Opinioni & rationi aliquid, 93. nec malè tribuunt & Titium in utroque territorio forum sortiri; atque idcirco inter utriusque territorii magistratus seu iudices præventioni locum esse, cum Panormit. *in c. fin. cit. n. 25.* & Ant. de Butr. *ibid. n.*

ibid. n. 5. verisimilius sustinent Clarus cit. q. 38. n. 9. Farinac. cit. q. 7. n. 46. Oliva de Foro Eccles. p. 3. q. 20. n. 87. cit. Pirrhing n. 28. & Bruneman. in l. 1. cit. n. 16. ducti istius textu, quò quaestiones criminum perfici, Imp. disertè asserunt, Ubi commissi vel inchoata sunt. Ratio est; quia tali delicto offensum & injuriam passum est territorium utrumque; ac proinde de eo cognitio & delinquentis coercitio ad injuriæ illatæ reparationem & vindictam publicam competit utriusque magistratui; ut inter eos locus sit preventionis, arg. l. Si quis 7. ff. de Judic. & c. Proposuisi 19. hâc Rubr. Unde

93. Dubium septimum nascitur, an in delicti mandati, vel ejus à mandatario commissi loco forum sortiatur, cujus mandato id vg. homicidium est perpetratum; nam & hęc casu mandans in utroque loco forum sortiri videtur; quòd homicidium in uno per mandatum inchoatum, in altero verò per mandati executionem consummatum sit. Verùm, quia mandatum & ejus executio non unus, sicut explosio sclopi & vulneratio, sed duo actus sunt: & ex solo mandato ad pœnam ordinariam obligatio regulariter non datur, mandantem non in mandati dati, sed in executionis vg. cædis ex eo secutæ loco forum sortiri, cum *cit. Panormit. n. 27. Butr. n. 5. & Felino n. 15. rectè docent cit. Clarus q. 38. n. 6. Fachineus cap. 25. & Oliva n. 8. Ratio est; quia ratione contractûs suo mandato celebrati, quis non in mandati, sed ipsius contractûs celebrati vel solutionis istò promissæ loco conveniendus est, l. Hæres absens cit. §. 3. & l. Si, ut proponitur 61. ff. de Fidejuss. & mand. Ergo etiam in loco delicti, non mandati, sed deducti in executionem; sùm eadem istius ratio, quæ contractûs, sit: & sicut contractum, sic & delictum mandans, quod facit per alium, per seipsum facere videatur, Reg. 72. in 6. & l. 1.*

§. 12. ff. de Vi armata.

Excipienda tamen sunt delicta quædam atrocissima, quorum affectus, mandatum, conatus pœnâ ordinariâ puniuntur, licet effectus secutus non sit; ut fuit crimen læsæ Majestatis, l. Quisquis 5. C. ad L. Jul. Majest. Assassini, c. 1. de Homicidio in 6. &c. talia enim mandans & mandatarius, qui in dati loco mandatum accepit, tam in mandati dati acceptique, quam in executionis loco forum sortiuntur ac puniri possunt; ut inter utriusque fori judices locus sit preventionis, arg. l. Si quis 7. ff. de Judic. Farinac. q. cit. n. 48. & Pirrhing cit. n. 28. §. Caterum.

Dubium octavò est, quâ pœnâ afficiendus sit delinquens, cum delicto ab ipso commissi alia pœna in ipsius domiciliis, alia in delicti loco foròque, statutò, vel tribunali usu imposita est. Et quidem, si delinquentis factum communi vel eriam particulari utriusque loci Jure prohibitum sit, pœnam ei, quæ in delicti loco constituta, usive recepta est, infligendam, cum Bartolo in l. Nullus 2. C. de Summa Trinit. n. 20. Baldòque *ibid. n. 22. docent Clarus §. fin. q. 85. n. 3. & cit. Pirrhing n. 34. Ratio est; quòd, cum reus in delicti loco sortiatur forum, istius cognitioni ac punitioni ratione criminis subjiciatur.*

96. Si factum delinquentis in solo delicti loco ejusque Jure particulari prohibitum est, id committens, aut actum in eo præceptum omittens, ratione commissio- nis vel omissionis, scandalò seclusò, punitioni obnoxius non est; quòd locorum statutis & consuetudinibus particularibus peregrini ac forenses non ligentur, per tradita *Lib. 1. tit. 2. n. 113. atque idcirco eorum transgressione, eò ipsò, quòd, seclusò scandalò, non delinquant, pœnam non promereantur; cum pœna noxæ sit vindicta, l. Aliud 131. pr. ff. de V. S. & si justa sit, pœna sit peccati & culpæ; & consequenter, peccatò & culpâ cessante, pœ-
næ lo-*

næ locus non sit; juxta Regulam c. Cognoscentes 2. de Constitut. & Glossam ibi V. Culpâ caret.

97. Quod si factum statutò prohibitum sit ad conservandam loci tranquillitatem, v.g. ne quis gestet certum genus armorum v.g. sclopetum, vel pugionem sub veste latentem, vel ne noctu per plateas armatus incedat; vel ad pacificam civium cum peregrinis communicationem & commercium, v.g. ne quis sine licentia magistratùs frumentum evehat, vel in locum invehat certas merces peregrinas &c. statuti transgressores peregrini quoque ac forenses pœnæ, ejus transgressioni impositæ, obnoxii sunt; quòd, ut cit. Tit. 2. n. 114. dictum, hujusmodi locorum statutis peregrini quoque ac forenses adstringantur; atque idcirco illorum transgressioni impositæ pœnæ subjecti etiam ipsi sint: nisi ipsos hujusmodi statuti probabilis ignorantia excuset, Clarus cit. n. 3. Statuti, inquam, non solius Pœnæ; quia statutum, cujus notitiam quis habet, voluntariè transgrediendò per quandam consequentiam etiam pœnæ reatum incurrit, arg. l. Aliud & c. Cognoscentes cit.

Neque ipsis patrocinator; quòd delicto annexa censura non incurritur ab iis, qui eam delicto impositam, ignorant, c. fm. de Constitut. in 6. quia inter censuras & eas, de quibus sermo est, pœnas vindicativas latum est discrimen; cum censuræ sint pœnæ Medicinales, c. 1. de Sent. excom. in 6. & secus, quàm pœnæ vindicativæ, contumaciam & Ecclesiasticæ potestatis, sub censura actum prohibentis, exigant contemptum: qui in ejus statutò impositæ probabilis ignorantia laborantibus cessat, juxta dicta cit. Tit. 2. n. 105.

☉

ARTICULUS VI.

De Foro competente ratione Causæ.

SUMMARIUM.

98. Laici Ecclesiasticum forum sortiuntur in spiritualibus:
 99. Nisi de merofacto vel possessione quaestio sit.
 100. Non etiam in causis temporalibus:
 101. Nisi de miserabilium personarum spoliatione,
 102. Rerum Ecclesiasticarum invasione,
 103. Vel peccato vitando agatur.
 104. Ecclesiasticus aliquando supplet defectum judicii Secularis.
 105. Non vicissim iste Ecclesiastici:
 106. Nisi privilegium munus,
 107. Vel causa Feudalis sit.
 108. Lites super feudis ortas aliquando rei Ordinarius,
 109. Aliquando dominus directus,
 110. Aliquando Curia Pares dirimunt,
 111. De Clerici, feudo privandi, ex causa merè Civili, etiam Secularis:
 112. De Criminali de Jure solus Ecclesiasticus:
 113. De consuetudine etiam alij judices cognoscunt.
 114. Coram Seculari clericus super bonis Regalibus,
 115. Super donatis cum reservatione jurisdictionis
 116. Et secundum aliquos aliis actionibus Realibus convenitur.
 117. Contrarium verius est de Jure:
 118. Cui passim derogavit consuetudo.

S Extò, ratione Causæ in judicio de-
 ducendæ reus Forum diversimodè
 sortitur. Inprimis enim forum
 Ecclesiasticum reus etiam laicus
 sortitur